

ЗМІСТ

- 8 Біографія
- 9 Передмова — Володимир Косик
- РОЗДІЛ I: ІДЕОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ.**
- 17 За примат боротьби проти ворога. Розгубленість чи свідомо хаотизація політичного життя
- 22 Україна — пробойова сила християнської і національної ідеї
- 27 Незмінні дороговкази
- 34 Не за мир, а за тріумф правди
- 38 За духову революцію
- 41 Бунт проти матеріалізму
- 45 Місце України у світі
- 63 Політичне значення України
- 70 Питома вага України по обабіч залізної заслони. Бій за ідеологічні вартості
- 98 Питома вага України по обабіч залізної заслони. Де місце нашого postoю?
- 119 За що і проти чого боремося? (Ідейно-програмові позиції нової України).
- 131 Панорама. Чи націоналізм — монопартія і диктатура?
- 140 Україна як світова проблема
- РОЗДІЛ II: ПІДПІЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА.**
- 154 Ідейно-політичний резистанс організованого українського підпілля (На основі крайових документів ОУН, УПА і УГВР з 1950-53рр.)
- 165 Ідейно-політичний резистанс організованого українського підпілля
- 176 Рушійні кличі нашої боротьби (Порядком обговорення).
- 182 Рушійні кличі нашої боротьби (Стаття друга — продовження)
- 185 Наступ Москви на воюючу Україну
- 193 Новий світ з підпілля України
- 201 Час великих вирішень. Промова на здвизі СУМ-у в Лестері (Англія) 21 липня 1962 р.
- 206 Людина великих вирішень. Слово Я. Стецька, виголошене в Роттердамі з нагоди 25-річчя смерті Є. Коновальця
- 213 Несплямлений прапор національно-визвольної революції
- 219 Дві революції (З приводу геройської смерти ген. Тараса Чупринки)
- 227 Два світи — два символи
- 237 Історичний чин нації

- 245 Визвольна війна — єдиний шлях до держави (Слово Голови Проводу ОУН Ярослава Стецька на прийнятті з приводу 50 ліття ОУН в Манчестері, Велика Британія, 17.6.1979 р.
- 252 На пошану Степана Бандери (Слово Голови ОУН і Голови Державного Правління на академії в Мюнхені 13-го жовтня, 1979 року)
- 261 Шлях ідейної перемоги над марксизмом і большевизмом
- 274 Відповідь московським імперіялістам
- 282 Нерозривність державницьких традицій. Проблеми національного визволення
- 287 Проти політичних капітулянтів. Проблеми національного визволення
- 293 Сила — головний аргумент проти Росії. Фантом миру за всяку ціну
- 302 Україна і ОН (З приводу дискусії навколо пропозиції про виключення УССР з ОН)
- 310 Атомові війна чи політика визволення?
- 313 Міжнародне становище і українська справа
- 323 Кунктаторство
- 329 Московські паломники в Београді (Кожна комуністична держава — закономірний союзник Москви)
- 333 Німеччина на старих шляхах. Ксенофобія і москвофільство німців
- 340 На порозі атомової доби (Завваження з приводу V Міжнародного Конгресу Європейського Центру Документації й Інформації)
- 344 На манівцях безпринципності. Дві мірки
- 350 Національне й інтернаціональне жидівство
- 355 Дійсність і перспективи
- 359 Слідами Вашингтона чи Рузвельта?
- 365 Страх Москви перед волелюбним світом
- 371 Характеристика сучасної міжнародної дійсності
- 376 Великий обман. Хто головний ворог?
- 393 “Честь нації понад усе”. Правильне рішення президента Ніксона
- 404 Україна — наріжний камінь світової політики
- 413 Панорама. Колос на глиняних ногах
- 425 Панорама. Конвенціональне озброєння та відродження націоналізму — порятунок вільної Європи
- 451 Не криза Афганістану, а світова криза Заходу. Де воля до боротьби?
- 460 “Дисидентство” — визріваюча революційна ситуація
- 464 Торгувати можна теж з канібалами

Спирал Мейшо

КОРОТКА БІОГРАФІЯ

Ярослав СТЕЦЬКО народився 19. 1. 1912 р. в Тернополі в священничій сім'ї о. Семена й Теодозії з Чубатих. Обдарований непересічними здібностями, він з відзначенням закінчив гімназію в Тернополі й студював у 1929-34 рр. право й філософію у Краківському та Львівському університетах. Ще юнаком Я. Стецько зарані включився в національно-визвольну боротьбу, ставши членом нелегальної організації «Українська націоналістична молодь» і відтак підпільних УВО та ОУН. З 1932 р. Я. Стецько був членом Крайової Екзекутиви ОУН, ідеологічним референтом і редактором підпільних видань. За націоналістичну діяльність зазнав репресій з боку польських окупантів, які в 1934 р. засудили його до 5 р. ув'язнення. Звільнений у 1937 р. за загальною амністією. У січні 1938 р. полк. Е. Коновалець доручив Я. Стецькові підготувати черговий Великий Збір і у 1939 р. він бере участь в Римському Конгресі ОУН. У лютому 1940 р. Я. Стецько був співініціатором створення у Кракові Революційного Проводу ОУН, а на II Великому Зборі ОУН у квітні того ж року в Кракові Я. Стецька обрано заступником С. Бандери. З вибухом німецько-російської війни Я. Стецько, пробившись із групою однодумців зараз за фронтовою лінією до Львова, скликає Національні Збори, які 30. 6. 1941 р. проголосили відновлення української держави й обрали Я. Стецька прем'єром Українського Державного Правління. За відмову на ультимативну вимогу Гітлера відкликати Акт відновлення української держави, Я. Стецька заарештували і запроторили до концтабору Саксенгаузен, де він до вересня 1944 р. перебув у бункері смерті. Після звільнення, утікши з-під нагляду гестапо, Я. Стецько в дорозі до американської окупаційної зони був тяжко поранений. У 1945 р. Крайова Конференція ОУН обирає Я. Стецька членом Бюро Проводу ОУН, до якого належали ще С. Бандера й Р. Шухевич. У 1946 р. Я. Стецько очолив АБН, президентом якого був до кінця свого життя. Після війни Я. Стецько розгорнув широку діяльність на всесвітній антикомуністичній арені. Найпомітнішими успіхами у міжнародній службі Я. Стецька справи визволення України є, між іншим, підписання домовлення з Китайською Антикомуністичною Лігою на Формозі про співпрацю і створення в Тайпеї Мисії АБН (1957-60) і згодом — до 1971 — Представництва АБН, активна участь у підготові й заснуванні в 1970 р. в Токіо «Світової Антикомуністичної Ліги», в якій Я. Стецько був постійним членом Екзекутиви; з ініціативи Я. Стецька постала Європейська Рада Свободи, яка його обрала досмертним членом почесної Президії ЕРС. У 1968 р. Я. Стецька обрано головою революційної ОУН, яку посаду обіймав до кінця свого життя. Я. Стецько помер 5. 7. 1986 р. в Мюнхені, де його й поховано.

ПЕРЕДМОВА

Другий том творів Ярослава Стецька, який покриває роки 1954-1982 (хоч не всі статті цього періоду ввійшли до тому), впорядковано за тематикою: ідеологія українського націоналізму, підпільно-визвольна боротьба та проблеми міжнародної політики.

Слідкуючи пильно за ситуаціями й подіями та забираючи слово в пресі, Ярослав Стецько, як один з найкращих представників ідеології українського національного визволення, клав зокрема вагу на правильне розуміння ідеології українського визвольного націоналізму. Констатує, що в світі часто за всі лиха у різних державах скидають вину на націоналізм, він гаряче опрокидував такі твердження.

У статті „Україна — пробойова сила християнської і національної ідеї“, він подав наступну дефініцію націоналізму: „Націоналізм — це щирий, благородний, альтруїстичний патріотизм, який прагне до духової і моральної, культурної й матеріальної величі власної нації на її власній землі власними зусиллями, а не коштом рабства іншої нації, ані не коштом давлення свободи власних одиниць“. Тим самим такий націоналізм не має нічого спільного з загарбницьким націоналізмом панівних націй, до яких він зараховував теж і російську націю.

І справді, націоналізм оснований на ідеї нації, точніше — на ідеї служби нації для її розвитку, свободи, самостійності, добра, величі, повноправної творчості, соціального, культурного, політичного розвитку. Тому Я. Стецько зазначував, що правдивий націоналізм завжди „спертий на найшляхетніші первні духовости даної нації“ і він є ідеалістичним, ідейно-моральним рухом.

Дійсний націоналізм респектує існування і такі ж самі аспірації іншої нації, бо інакше він себе самого заперечив би. Тим самим націоналізм, який простягає руки на життя й свободу іншої нації — сусідньої чи ні — та хоче її поневолити, чи забрати в неї клаптик її етнографічної землі, перестає ним бути, він перетворюється в звичайний імперіалізм. Маючи на думці цю правду, Я. Стецько пригадував, що націонал-соціалізм і фашизм, так само як і марксистсько-комуністичні ідеології різних диктаторів націоналізмом не були і не є. Злочини „модерних варварів“ тоталітарних режимів не мають нічого спільного з націоналізмом. Він підкреслював, що визвольний націоналізм, є якраз протиставленням

всякому тоталітаризмові, монопартійності, партійній виключності, давленню одиниці“.

У всякому разі український націоналізм, зазначував він, „хоче тільки вибороти незалежність для власної нації і ані клаптика чужої землі, він прагне свободи для одиниці і соціальної справедливості для неї“. Український націоналізм є християнським рухом, а „теперішня Україна веде свою боротьбу під християнськими і національними гаслами, поєднуючи їх в одно“. Написане в 1955 р., це ствердження дійсно відповідало правді, як це ми бачимо сьогодні, коли відроджується українська нація і разом з нею Церква в Україні.

Я. Стецько повертався до теми українського націоналізму доволі часто. І так у статті „За що і проти чого боремося (ідейно-програмові позиції нової України)“ він писав, що „український визвольно-революційний націоналізм — сподвижник ідей свободи і справедливості для українського народу і української людини“. Оснований на найкращих якостях народу, він „є синтезом і втіленням всіх відвічних життєвих прагнень цілого українського народу“.

Таке поняття націоналізму призвело Я. Стецька до кількох категоричних стверджень, на які треба звернути особливу увагу, бо основні з них характеризують суть змагу націоналізму і мають для ОУН-Бандери програмове значення. Наприклад, він пригадує, що український націоналізм оборує принцип свободи народу і людини та являє собою „народоправну систему“, в якій мається на увазі добро живучого і майбутнього поколінь, не інтереси якоїсь класи, а цілого народу. А далі: „Український націоналізм гарантує повністю проведення вільних і безпосередніх виборів, повну свободу для творення політичних організацій (неворожих у принципі українській назалежній державі), профспілок і всяких інших установ та свобідне виявлення поглядів кожної людини. Це не лише декларація, а й закон для українських націоналістів“. „Український націоналізм відкидає і поборує тоталітаризм усіх форм як засіб внутрішнього поневолення народу через поневолення людини“.

Найвище національне і світове призначення українського націоналізму, за словами Я. Стецька, є здобути для українського народу українську національну державу, „що єдина може забезпечити свобідний розвиток і добробут всьому населенню української землі, без різниці віровизнання, національності і раси“. Але держава ця має існувати на етнографічних землях українського народу. Таким чином — і це треба підкреслити — в основу відношення українського націоналізму до зовнішнього світу від самого початку покладений якраз ненарушимий принцип етнографічної розв'язки.

Я. Стецько часто звертав увагу на те, що український націоналізм респектує боротьбу за волю і право на суверенність і державність кожного народу в його етнографічних межах. І цей принцип унапрямує ставлення

українців до їх сусідів. У статті „Місце України в світі“ він писав, що українці простягають дружню руку всім, хто прагне спільно боротися за свободу і самостійність, але не за ціну своїх прадідівських земель. „Ми не хочемо поневолювати інших, хочемо жити мирно з нашими сусідами, але кожний, хто простягає свої руки по Львів, Ужгород чи Чернівці, зустрине рішучу відсіч українського народу. Не може бути спільного фронту з тими, що посягають по українську етнографічну територію“.

Відношення до російського народу зумовлене, однак, не лише принципом етнографічної розв'язки, але і недовір'ям до „відвічного ворога-гнобителя“ у наслідок історичного поневолення і кривд, яких зазнав український нарід. Але хоч Я. Стецько уважав, що співпраця українців з росіянами „абсолютно і рішуче неможлива до часу створення незалежної Української держави“, він все ж таки підкреслював, що „ми не заперечуємо його (російського народу) права на власну державу в етнографічних межах, ані інших прав, якими користуються вільні нації... Ми не проти московського народу, ані не пропагуємо народовбивства по відношенні до нього, хоч яких страхіть зазнали від нього“. Йдеться, на його думку, лише про те, щоб російський нарід перестав бути знаряддям експансії і поневолення. І коли він задовольниться своєю державою в етнографічних межах і залишить Україну в спокої, українці до нього не могтимуть мати жадних претенсій. Навпаки, українці бажали б бачити Росію державою в її національних і етнографічних кордонах, у колі культурних народів.

Я. Стецько звертав увагу на те, що український націоналізм виключає будь-яке в'язання України з Росією в майбутньому. Він відкидає всякі „об'єднання“, „федерації“, „унії“, „конфедерації“, „союзи трьох Русей“ і т. д., бо це були б лише інші форми російської імперії. Коли ж ідеться про інтереси України, то вони вимагають поглиблення стосунків і співпраці із середньоморськими країнами, зокрема з Туреччиною, Грецією, Італією, Іспанією, як також Болгарією і Румунією.

Окрему статтю присвятив Я. Стецько жидівському національному питанню. Уважаючи, що невітлу роль жидівства в Україні в минулому не треба узагальнювати та що серед жидівських середовищ були прихильні українській визвольній справі елементи, він писав, що було б помилково звинувачувати жидів за злочини комунізму, за які відповідає насамперед Москва, а потім ті, що їм допомагали. В Українській державі жиди будуть користуватися такими ж правами, як усі інші громадяни.

У відношенні до Ізраїля, Я. Стецько заступав думку, що жиди мають право на свою власну державу. „Визнаючи за жидами право на власну національну державу, ми тим не заперечуємо права арабів на їх самостійні національні держави“, — писав він.

Не раз приходилося і приходиться сьогодні читати в міжнародній пресі твердження, що в світі домінує ідея інтеграції, зокрема тепер, коли

економічно об'єднується Західна Європа. З інших мотивацій програма КПСС з 1962 р. говорила про „відмирання“ національних різниць і поступове „зближення” націй СРСР, яке неминуче призведе до їх гармонійного „злиття” і до створення нового народу — „совєтського”. Тепер, коли в СРСР процес демократизації — нехай часткової — несподівано викликав зник страху у більшій частині населення і до голосу прийшли національні рухи поневолених народів, можна побачити до якої міри це не відповідало і не відповідає правді і дійсності та до якої міри пробудився націоналізм згаданих народів. Проявляється він також у народів колишніх народних демократій.

Національні відосередні тенденції як в СРСР так і, наприклад, в Югославії чи Чехо-Словаччині, аж ніяк не означають, що коли на місці існуючих державних творів постануть нові самостійні держави, то створиться хаос, або що самостійні держави цих народів не шукатимуть з іншими державами корисних для них домовлень, договорів, економічних об'єднань, союзів тощо.

Виходячи з заложення, що „національна ідея — ідея універсальна”, Я. Стецько писав, що український націоналізм визнає можливість об'єднань чи договірних союзів націй і держав, але вони можливі лиш на засаді рівного партнерства — рівних з рівними, вільних з вільними. А щоб досягнути таку єдність світу — єдність рівних і вільних народів, „треба насамперед *перебудувати світ на принципі вільних національних держав на їх етнографічних землях* і визнати рівноправність усіх народів та людей шляхом здійснення ідей свободи народів і людини” (підкреслення наше).

Висловлена ідея перебудови світу на принципі вільних національних держав на їх етнографічних землях не є риторичною фразою і заслуговує на коротку аналізу. Бо це — ключова ідея порядкування світу. Наукова аналіза ситуації у світі доводить до цього самого висновку. Від довшого часу у західному світі панує ідея етатична, ідея „держави-нації”, згідно з якою нація — це *держава*, тобто влада і її громадяни без уваги на їх етнічний склад. Тим самим термін „національність” означає лише „громадянство”. Наприклад, у французькій мові паспортні терміни „громадянин СРСР” (чи Польщі) пояснюється, а то й перекладається на: „совєтської (чи польської) національності”. Можна подумати, що це вплив Америки, де нація означає збір всіх громадян, колишніх імігрантів, якого етнічного походження вони не були б. У дійсності цю ідею „нації” породила французька революція.

Негативний і несправедливий бік цієї ідеї полягає в тому, що вона ставить на перше місце інтереси не народів чи націй, а держави, встановляє її ненарушимість. При тому всі конференції миру, як також деколонізація звичайно визначували кордони нових держав згідно з інтересами (економічними чи політичними) західних потуг, або груп пресії, а не за